

Osallistumista edistäviä apuvälineitä kuntiin ja kouluihin

Päivitetty
versio
10/2021

Sisältö

- 3 Oppilaiden oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen
- 4 Välineitä kuntiin yhteishankintoina
- 5 Apuvälineitä osallistumisen tukemiseen koulussa
- 6 Maastopyörätuolit
- 9 Uima-allas Hippocampe
- 10 Monitoimirattaat
- 11 Rattaat
- 13 Hiihto- ja luistelukelkat
- 14 Jääkiekkokelkat
- 15 Kelkka
- 16 Luistelutuki
- 17 Pyörätuolin sukset
- 18 Koripallotuolit
- 19 Asento- ja tyhjiötyyny
- 20 Maastorollaattori
- 21 Ulkokeinu
- 22 Pöytä- ja lisävarusteteline
- 23 Nokkapyörät
- 24 Kolmipyöräiset polkupyörät
- 25 Nojapyörät
- 26 Peräpyörä
- 27 Käsipolkupyörät
- 28 Kaksipyöräiset tandempyörät
- 30 Peräkkäin poljettavat kolmipyöräiset tandemit
- 31 Rinnakkain poljettavat kolmipyöräiset tandemit
- 32 Yhdistelmäpyörät
- 33 Pyörätuolinkuljetuspolkupyörät
- 34 Muita osallistumista edistäviä apu- ja toimintavälineitä
- 35 Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutukset
- 36 Ohjausta ja neuvontaa

”Kenenkään ei tarvitse jäädä toiminnasta pois siksi, ettei apuvälineitä ole keksitty. Ongelma on se, että välineistä ei tiedetä tai niitä ei ole saatavilla.”

MALIKE

Osallistumista edistäviä apuvälineitä kuntiin ja kouluihin

Teksti: Tanja Tauria, Susanna Tero, Antti Tulasalo ja Jukka Parviainen

Kansi: Ville Muranen

Taitto: Mika Aalto-Setälä, Otsomaria Oy

Paino: PunaMusta, Forssa, 2021

Julkaisija: Kehitysvammaisten Tukiliitto ry / Malike ja Suomen Paralympiakomitea / SOLIA

Oppilaiden oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen

Oikeaa osallisuutta on päästä aidosti toisten mukaan. Jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus osallisuuteen. Osallisuus tarkoittaa toimintaa, jossa lasten ja nuorten mielipiteitä kysytään ja he voivat vaikuttaa päätöksiin. Kaikilla oppilailla on oikeus osallistua toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin, koululiikuntaan ja muuhun koulun toimintaan yhdessä toisten oppilaiden kanssa. Joskus osallistumisen edellytyksenä ovat apuvälineet.

Koulu vaikuttaa jokaisen ihmisen elämään pitkän ajanjakson ja sillä on erityinen paikka ihmisten kokemuksissa ja tunteissa. Kouluaikana saatu tieto ja kokemukset muovaavat oppilaiden käsityksiä itsestä toimijana. Lapset omaksuvat toisiltaan ja aikuisilta toimintatapoja sekä asenteita, joilla he tulevaisuuden aikuisina toimivat.

Lapsen oikeus osallisuuteen ja yhdenvertaisuuteen koulussa pohjautuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen, lakiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Lapsen oikeus osallisuuteen tarkoittaa sitä,

että kaikille lapsille on tarjottava osallisuuden mahdollisuus. Lasten oikeuksien toteutuminen on aikuisten velvollisuus.

Kohtuullisilla mukautuksilla voidaan edistää vammaisten lasten yhdenvertaisuutta. Kohtuullisten mukautusten epääminen on lain mukaan syrjintää. Mukautus voi olla esimerkiksi opetukseen osallistumiseen tarvittavien toimintakykyä edistävien apuvälineiden hankkiminen. Mikäli oppilas tarvitsee oppimisen ja kasvun tueksi apuvälineitä, hänellä on niihin oikeus ja koulutuksen järjestäjä huolehtii niiden kustannuksista.

Välineitä kuntiin yhteishankintoina

Parhaassa tilanteessa kunta tarjoaa asukkailleen mahdollisuuden lainata välineitä koulutoimen, liikunta-, nuoriso- ja kulttuuritoimen, seurojen, yhdistysten ja yksittäisten kuntalaisten käyttöön. Kunnan omat välineet lisäävät kuntalaisten yhdenvertaisuutta ja osallistumisen mahdollisuuksia. Hankintojen tekeminen yhteishankintana on hyvä ja taloudellinen vaihtoehto.

Tähän oppaaseen on koottu tietoa kuntiin ja kouluihin yhteiskäyttöön soveltuvista apuvälineistä, välineiden jälleenmyyjistä sekä hinta-arviota helpottamaan hankintaa. Tiedoista löytyvät myös hankittavaksi suositeltavat lisävarusteet. Tarkemmat hintatiedot ja tarjoukset ovat saatavilla jälleenmyyjiltä.

Oppaan julkaisijat ovat Malike- ja SOLIA-toiminta, joilta voi tiedustella käyttökokemuksia oppaan apuvälineistä.

Malike edistää vaikeasti vammaisten ihmisten mahdollisuuksia osallistua ja saada kokemuksia uusista asioista apu- ja toimintavälineitä hyödyntäen. Malike tarjoaa neuvontaa sekä koulutusta apu- ja toimintavälineiden käyttöön ja hankintaan. Välineitä voi vuokrata lyhytaikaiseen kokeiluun ennen oman välineen hankintaa.

KUVA: VILLE MURANEN

Soveltavan liikunnan apuvälinetoiminta SOLIA opastaa ja neuvoa, tarjoaa kokeilu- ja vuokraustoimintaa sekä auttaa oman välineen hankinnassa jakamalla tietoa ja antamalla asiantuntijalausuntoja.

Apuvälineitä osallistumisen tukemiseen koulussa

Oppilaiden osallistumista toiminnalliseen oppimiseen, välituntileikkeihin, koululiikuntaan ja muuhun koulun toimintaan edistävät mm. erilaiset pelituolit, maastopyörätuolit, monitoimirattaat sekä hiihto-, luistelu- ja jääkiekkokelkat. Osa välineistä soveltuu käytettäväksi ympäri vuoden.

Maastopyörätuoli Hippocampe

Maastopyörätuoli Hippocampe on kolmirenkainen monitoimiväline, joka soveltuu monenlaiseen maastoon. Maastopyörätuolilla voi osallistua esimerkiksi liikuntatunnilla suunnistukseen, peleihin, välitunti liikkumiseen ja toiminnalliseen oppimiseen metsässä. Siinä on leveät ilmatäytteiset renkaat, takana työntöaisa ja edessä vetonaru. Kahden avustajan kanssa maastopyörätuolilla pääsee liikkumaan helppokulkuisessa metsämaastossa esimerkiksi luontoretellä. Talvikäytössä eturenkaiseen voi kiinnittää lisävarusteena tilattavan suksikotelon, jolloin jäällä ja lumella liikkuminen kevenee. Maastopyörätuoli mahtuu osissa jääkiekkovarustekassin kokoiseen tilaan. Sen

kokoaminen ei vaadi työkaluja. Siitä on saatavana neljää eri kokoa.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: käsinojat, niskatuki ja 4-piste turvavyöt. Kouluille suositeltava koko on M-XL.

Hankinta

Hinta-arvio: suositelluilla lisävarusteilla

4 200 € (sis. alv 24 %).

Sukset Hippocampe maastopyörätuoliin

650 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvalineavux.fi

Handitec: www.handitec.fi

KUVA: JULIA HONKALA

Maastopyörätuoli Marathon Hippocampe

KUVA: SUSANNA TERO, MALIKE

Maastopyörätuoli Hippocampen Marathon malli soveltuu nopeam-
poiseen liikkumiseen asfaltilla. Marathon
mallin työntökahva on säädettävä ja se
mahdollistaa työntämisen usealla eri ot-
teella. Työntäjällä on käytössä myös tehokkaat levyjarrut. Välineessä on vakiona lähes sileät laakeroidut renkaat, jotka ovat parhaimmillaan juoksulenkeillä ja liikuttaessa asfaltilla. Se soveltuu myös pieniä matkoja omatoimiseen liikkumiseen. Takapyörässä on kelausvanteet, mutta etupyörä ei ole kääntyvä.

Marathon malliin kannattaa lisävarusteena tilata maastokuvioiset leveämmät renkaat, jotka soveltuvat paremmin epätasaiseen maastoon kuten koulun piha-alueelle, luontopoluille ja metsään. Maasto-renkaiden suurempi ilmatilavuus tekee maastossa liikkumisesta ja metsäretkistä miellyttävämpiä. Pyörätuoli kulkee pehmeämmin ja kantaa

upottavissa kohdissa paremmin. Maastopyörällinen Marathon Hippocampe on käyttöjarrujensa ansiosta turvallisempi ja suositeltavampi malli liikuttaessa esimerkiksi isompi kokoisten oppilaiden kanssa maastossa, jossa on suuria korkeuseroja.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: maastorenkaat (sileiden renkaiden tilalle), käsinojat, niskatuki ja 4-piste turvavyöt.

Hankinta

Hinta-arvio: suositelluilla lisävarusteilla
4 900 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvalineavux.fi

Handitec: www.handitec.fi

Maastopyörätuoli Mountain Trike

Mountain Trike -maastopyörätuolissa on kaksi kuljetuspyörää edessä ja yksi takana. Se on täysjousitettu aktiivinen maastopyörätuoli leveillä 24 tuuman renkailla. ”Kelaaminen” tapahtuu kammista työntämällä kuten penkkipunnerrusliikkeessä. Ohjaaminen tapahtuu oikeanpuoleisen kammen kahvaa kääntämällä, jolloin pyörätuolin takapyörä kääntyy. Tuoli soveltuu liikkumiseen niin puistoissa, haastavissa maastoissa kuin kaupunkiympäristöissäkin. Maastopyörätuoli soveltuu etenkin henkilöille, joiden jalkojen toimintakyky on heikentynyt niin paljon, että esim. rollaattorilla liikkuminen on mahdotonta. Työntökahvalla varustettuna se soveltuu myös avustettuna liikkumiseen.

Maastopyörätuolissa on levyjarrut molemmilla puolilla.

Lisävarusteina hankittavaksi suositellaan työntökahva, niskatuki, turvavyö ja tarakka taakse.

Hankinta

Hinta: 6 500 € (sis. alv 24 %) lisävarusteidensa kanssa.

Hankintapaikka:

Mountain Trike: www.mountaintrike.com

KUVA: PETRI JAUHAINEN

Uima-allas Hippocampe

KUVA: SUSANNA TERO, MALIKE

Hippocampen uima-altaisiin ja allas-tiloihin soveltuvassa mallissa on pieni, näppärästi sisätiloissa kääntyvä eturengas. Uimaria voi avustaa tällä välineellä koko uintireissun ajaa. Väline toimii pukuhuoneessa ja suihkussa sekä siirryttäessä allas-tiloihin ja altaaseen esimerkiksi luiskaa pitkin. Kuvassa on uima-allas Hippocampen istuimelle kiinnitetty kylpytuki Splashy antamaan lisää vartalontukea.

Hankinta

Hinta-arvio: 2 450 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvalineavux.fi

Handitec: www.handitec.fi

Monitoimirattaat Kangoo Vario

Monitoimiratas Kangoo Vario soveltuu vaikeasti vammaisille lapsille ja nuorille, jotka tarvitsevat vahvan tuen-
nan vartalolle ja niskalle. Monitoimirattaat soveltuvat käytettäväksi maastossa, lumella, jäällä, asfaltilla ja polkupyörän peräkärrynä. Rattaisiin voidaan vaihtaa iso kiinteä tai pienempi kääntyvä eturen-
gas tai polkupyörän vetoaisa. Suurien renkaidensa ansiosta rattaat liikkuvat hyvin lumisella alustalla esimerkiksi koulun lähiympäristössä. Talvella renkaisiin voidaan kiinnittää erikseen te-
tettävät luistinterät. Näin oppilas pääsee osallistumaan sekä kokemaan luistelun vauhdin ja liukumisen tunteen yhdessä muiden oppilaiden kanssa. Rattaiden

purkaminen ei vaadi työkaluja ja ne taittuvat pieneen tilaan kuljetuksen tai säilytyksen ajaksi.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: päntuki, istuin- ja selkätyyny.

Hankinta

Hinta-arvio: suositelluilla lisävarusteilla noin 4 100 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Camp Mobility / EN-Apuvälineet:

www.campmobility.fi / www.en-apuvälineet.fi

Rattaat Largo

Largo-rattaat ovat perusominaisuuksiltaan samankaltaiset kuin Kangoo monitoimirattaat, mutta ne ovat suurempi kokoiset ja soveltuvat näin nuorille ja aikuisille. Largo-rattaissa on iskuvaimennus sekä kaasujousella toimiva istumajänteen kaltevuuden säätö. Rattaisiin on

saatavana monenlaisia tuki- ja istuintyynyjä sekä sade- ja hytysuojia. Saatavana on myös avoimemmalla istuimella oleva malli, pyörätuoli Largo.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: päätuki, istuin- ja selkätyyny.

Hankinta

Hinta-arvio: suositelluilla lisävarusteilla noin 6 900 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Camp Mobility / EN-Apuvälineet:

www.campmobility.fi / www.en-apuvälineet.fi

KUVA: LAURA VESA

Rattaat JOSI-Wismi

KUVA: SOILE HONKALA, MALIKE

JOSI-Wismi -rattaat soveltuvat monenlaiseen käyttöön: kaupunki-, maasto- ja juoksurattaiksi sekä polkupyörän peräkärreiksi. Suurten jousitetujen takarenkaiden ansiosta rattaat kulkevat kevyesti epätasaisessa maastossa, lumessa ja sohjossa. Kiinteän eturenkaan tilalle voidaan kaupunki- tai sisäkäytössä vaihtaa pieni kääntyvä eturengas tai vaihtaa haastavaan maastoon leveä eturengas. Rattaissa on 5-pisteturvavyöt ja rattaat taittuvat kuljetusta varten ilman työkaluja kokoon rungosta sekä selkänosta.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: lisäksi suuri eturengas, päältäki, vartalon sivutuet ja jalkatilan lyhentäjätyyny.

Hankinta

Hinta-arvio: suositelluilla lisävarusteilla riippuen rattaiden koosta 5 100–5 400 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Camp Mobility: www.campmobility.fi

Hiihto- ja luistelukelkat

Hiihto- ja luistelukelkkoja on saatavana sekä kuppi- että avoistuimella. Hiihto- ja luistelukelkat soveltuvat hiihtäjille, jotka voivat istua melko pystyssä asennossa. Tarvittaessa kelkkoihin voidaan asentaa erillinen niskatuki. Istuimen antamaan tuen määrään vaikuttaa istuimen selkänojan korkeus. Avoistuimelliset kelkat soveltuvat kookkaammille henkilöille. Sukset tai luistimet kiinnitetään kelkkaan kärkisiteillä. Sukset ovat tavallisen hiihtoladun leveydellä.

Tilattaessa huomioitava: istuimen etu- ja takareunan korkeus, työntöaisat, istuimen selkänojan korkeus ja kuppi-istuimen muoto ilman kavennusta reisien kohdalta.

Koulujen käyttöön suositeltavat koot esimerkiksi lasten (34) ja nuorten (38) kokoisten kelkkojen mitoista:

Istuimen koko	34	38
Selkänojan korkeus	35 cm	40 cm
Istuimen etureunan kork.	25 cm	25 cm
Istuimen takareunan kork.	15 cm	15 cm

KUVA: SUSANNA TERO

KUVA: VILLE MURANEN

Hankinta

Jälleenmyyjät:

Haltija: www.haltija.fi

Hinta-arvio: Offcarr-kelkat työntöaisoilla ja suksilla n. 2 800–2 900 € (sis. alv 24%). Retkiluistimet hankittava erikseen.

Talart: www.talart.fi

Hinta-arvio: Alois Prashbergin hiihtokelkat: 2 300 € (sis.alv 24 %). + siteet
Mahdollisuus myös Prashbergerin kelkkojen muutostyö luistelukelkoiksi sekä yksilöllisten luistelukelkkojen valmistus.

Jääkiekkokelkat

Jääkiekkokelkka on tarkoitettu jääkiekon pelaamiseen tai luisteluun. Kelkassa on kuppi-istuin, minkä alla on yksi tai kaksi luistimenterää. Pelaaja käyttää molemmissa käsissään mailoja. Niiden toisessa päässä on lapa jääkiekon pelaamista varten ja toisessa päässä on kruunuterä, joilla luistelija työntää kelkan liikkeelle. Selkänoja on yleensä matala, mutta valmistajalta on mahdollista tilata korkeampi selkänoja. Kelkassa on hyvät vyöt, joilla luistelija kiinnitetään kelkkaan.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: teleskooppi keulaosa, mailat, piikit mailoihin.

Suosittelavat kelkan istuimen leveydet lasten ja nuorten käyttöön esimerkiksi 11 (28 cm) ja 12 (30 cm) tuumaa.

Tilattaessa huomioitavaa: Kelkka tilataan Kanadasta, jolloin hintaan tulee lisäksi Suomessa alv 24 % sekä tullimaksu. Karkeasti arvoituna hintaan kannattaa laskea lisää noin 25%. Saatavana myös korkeaselkänojainen ja niskatuellinen malli Specialty Sled.

Hankinta

Hinta-arvio: Suositelluilla lisävarusteilla (kelkka mallia REV FORCE 1+) Kanadasta tilattuna kuljetuskuluineen ja veroineen 1200 € kappale (sis. alv 24 %).

Valmistus ja myynti:

Unique Inventions:
www.uniqueinventionsinc.com

KUVA: VILLE MURANEN

Kelkka

Snow Comfort

KUVA: VILLE MURANEN

Kelkka soveltuu jäällä ja lumella liikkumiseen sekä loivaan pulkkamäkeen. Kelkassa on selkänojallinen muotoiltu istuin, niskatuki, sivutuet, lantio-, polvi- ja nilkkavyö sekä jarru. Kelkkaa voi työntää selkänojassa olevasta työntökahvasta ja/tai vetää keulassa olevasta vetonarusta. Kelkan takana on irrotettava, jarrulla varustettu jalasosa. Kelkkaa voi käyttää potkukelkan tapaan tai avustaja voi seistä

seisimalaudalla loivaa mäkeä laskettaessa.

Hankinta

Hinta-arvio: 550 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Camp Mobility / EN-Apuvälineet:

www.campmobility.fi / www.en-apuvälineet.fi

Luistelutuki TykeSkateR

KUVA: MALIKE

Luistelutuen korkeus on säädettävissä 65-105 cm:n korkeuteen. Perusmallissa on käsikahvat, joista luistelija saa tukea. Lisävarusteena on saatavissa luistelutuki kyynär- ja käsituilla. Se soveltuu enemmän tukea tarvitseville luistelijoille. Jos luistelijan käsien toimintakyky on hyvä, hän saa vahvan tuen ylävartalolle nojaamalla kyynärtukiin ja pitämällä kiinni käsikahvoista. Luistelu mahdollistuu silloin esimerkiksi luistelijoille, joilla on tasapainovaikeuksia tai alaraajojen lihasten heikkous.

Tilattaessa huomioitava: Kyynärtuellinen luistelutuki soveltuu myös enemmän tukea tarvitseville luistelijoille.

Hankinta

Hinta-arvio: TykeSkateR luistelutuki perusmalli 200 € (sis. alv 24 %) ja kyynärnojallinen 390 € (sis. alv 24 %).

Valmistus ja myynti:

Tukimet: www.tukimet.fi

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvaineavux.fi

Kerko Group: www.kerkosport.com

Juvesport: www.juvesport.fi

Pyörätuolin sukset Wheelblades

KUVA: MALIKE

Wheelblades-sukset kiinnitetään pyörätuolin pieniin tukipyöriin ja ne ohjautuvat tukipyörien mukana. Sukset soveltuvat renkaisiin, jotka ovat leveydeltään 2–6,5 cm ja halkaisijaltaan 8–20 cm. Sukset mahdollistavat pyörätuolilla liikkumisen talvella käve-

lyyn tarkoitetuilla melko kovapohjaisilla väylillä. Sukset ovat tarkoitettu päivittäiseen pyörätuolilla liikkumiseen talviolosuhteissa. Niitä ei ole tarkoitettu urheiluun tai mäenlaskuun eikä liikkumiseen syvässä lumessa.

Hankinta

Hinta-arvio: 210 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Apuväline Avux : www.apuvälineavux.fi

Koripallotuolit

KUVA: LAURI JAANKOLA

Koripallotuoli on tarkoitettu erilais-
ten pallopelien pelaamiseen kovalla
alustalla kuten parketilla tai asfaltilla,
sisällä tai ulkona. Tuolissa on yleen-
sä kaksi kiinteää kaatumarautaa, jotka

estävät tuolin kaatumisen taaksepäin.
Pyörissä on camber-kulmaa, joka tekee
niistä ketterämpiä kääntymään ja hel-
pommin käytettäviä kentällä. Tuoleissa
on lantiovyö ja istuintyyny.

Hankinta

Tilattaessa huomioitavaa:

Valmistus ja myynti:

Roma Medical: www.romamedical.co.uk

Kouluille esimerkkinä suositeltavat istuinleveydet
Roma Medicalin tuoleille lasten ja nuorten käyttöön
on 12 (31 cm) ja 14 (35 cm) tuumaa.

Hinta-arvio: RMA Multisport tuoli n. 800 € rahtei-
neen tilattuna suoraan valmistajalta.

Talart: www.talart.fi yksilöllisesti valmistettavat
pyörätuolit, mm. koripallotuolit.

Hinta-arvio jälleenmyyjien

koripallotuoleista:

1700–6 500 € (sis. alv 24 %).

Kysy lisää jälleenmyyjiltä.

Jälleenmyyjät:

Haltija: www.haltija.fi

Respecta: www.respecta.fi

Talart: www.talart.fi

Asento- ja tyhjiötyyny Stabilo

Stabilo-tyhjiö- ja asentotyynyt ovat muokattavissa yksilöllisesti, jolloin tuki saadaan sinne mihin sitä tarvitaan. Tyyny sisältää muotoutuvaa rouhetta ja se asetellaan haluttuun asentoon, minkä jälkeen siitä imetään pumpulla ilma pois. Tämän jälkeen tyyny säilyttää muotonsa ja antaa hyvän tuen. Käytön jälkeen tyynyyn päästetään venttiilistä ilmaa, jolloin se muuttuu pehmeäksi ja uudelleen muotoiltavaksi.

Asento- ja tyhjiötyynyjä voidaan käyttää erilaisissa arjen tilanteissa ja eri välineissä antamassa tarvittavaa lisätukea. Niitä on saatavissa eri malleja ja eri kokoja.

Tilattaessa huomioitava: Malli CPD tukee koko vartaloa eli samassa tyynysä on niska-, selkä- ja istuinosa. Mallissa CP on niska- ja selkäosa. Tyynyt kannattaa tilata 10 cm pidemmällä niskaosalla.

Hankinta

Hinta-arvio: vartaloa tukevista tyynyistä, mallista ja koosta riippuen 630–1300 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Camp Mobility / EN-Apuvälineet:

www.campmobility.fi / www.en-apuvälineet.fi

KUVA: JANNE RUOTSALAINEN

Maastorollaattori Trionic Veloped

KUVA: SUSANNA TERO, MALIKE

Maastorollaattori Trionic Velopedissa on suuret renkaat ja se helpottaa liikkumista maastossa ja lumella silloin, kun henkilöllä on esimerkiksi tasapainovaikeuksia tai pelko kaatumisesta. Nivellettyjen eturenkaiden ansiosta maastorollaattori pystyy ylittämään jalkakäytävän reunat ja liikkumaan epätasaisessa maastossa. Maastorollaattorissa on liike- ja pysäköintijarru sekä ilmatäytteiset renkaat, jotka ovat irrotettavissa pikalukituksella. Siinä on myös istuinkangas ja sen saa kasaan

kuljetusta varten. Valmistajalta on saatavana kaksi kokoa: M ja L.

Hankinta

Hinta-arvio: 1550–1600 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Haltija: www.haltija.fi

Apuväline Avux: www.apuvilineavux.fi

Ulkokeinu

Muotoiltu, muovinen ulkokeinu, johon on lisävarusteena saatavana turvavyöt/turvaliivi sekä istuinpehmuste. Keinun kaltevuutta voidaan säätää

ripustusnaruista. Keinusta on kolme eri kokoa: pieni, keskikoko ja iso.

Tilattaessa huomioitava: Tarkasta, että tilaukseen kuuluu turvavyöt.

Hankinta

Hinta-arvio: sisältää turvavyöt 450–500 €
(sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Haltija: www.haltija.fi

Tevella: www.tevella.fi

KUVA: CAMILLA JUNTUNEN

Pöytä- ja lisävarusteteline ADA Lap

KUVAT: MALIKE

Hankinta

Hinta-arvio: Perusosa ja tarjotin noin 280 € (sis. alv 24 %), säätöputki lisävarusteille noin 45 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Movetta: www.movetta.fi

ADA Lap on helppokäyttöinen pöytä- ja lisävarusteteline, johon on saatavana erilaisia lisävarusteita esimerkiksi kameran tai vapatelineen kiinnittämiseksi. Tarrakiinnityksellä siihen voidaan kiinnittää esimerkiksi puhelin tai tabletti. Telineen käyttöä voi soveltaa monissa erilaisissa tilanteissa. ADA Lap -telinettä ei tarvitse kiinnittää, vaan siinä oleva metallilevy pujotetaan pyörätuolin istuintyynyn alle. Käyttäjän paino pitää telineen tukevasti paikoillaan. Korkeuden säätö ja eri pituisen kiinnitystolpan vaihto onnistuu helposti pikakiinnikkeel-

lä. Telineeseen saatavana perusosan lisäksi esimerkiksi pöytälevy, tarjotin, kamerateline, vapateline ja säätöputkia.

Tilattaessa huomioitava: suoraan perusosaan saa kiinni esimerkiksi tarjottimen tai pöydän. Lisävarusteille, kuten esimerkiksi vapatelineelle tarvitaan lisäksi säätöputki.

Nokkapyörät

Nokkapyörä on pyörätuoliin kiinnitettävä lisäpyörä, joka nostaa pyörätuolin pienet tukipyörät irti maasta. Lisäpyörä sijoittuu pyörätuolin eteen ja kiinnitetään nokkapyörän mallista riippuen, esimerkiksi pyörätuolin kiinteisiin jalkatukiputkiin tai adapterilla pyörätuolin runkoon. Nokkapyörän avulla liikkuminen epätasaisessa, pehmeässä maastossa, lumella ja sohjossa onnistuu kevyemmin. Nokkapyörä lisää pyörätuolia käyttävän henkilön omatoimisuutta, osallistumista ja toimijuutta. Se helpottaa sekä itsenäisesti kelaavan, että avustettuna liikkuvan henkilön liikkumista.

**Nokkapyörää voi hakea henkilökoh-
taisena lääkinnällisen kuntoutuksen
apuvälineenä helpottamaan oppilaan
liikkumista ja päivittäistä elämää.**

Tilattaessa huomioitava: osaan nokkapyöristä on lisävarusteena saatavissa adapteri ristikkorunkoiseen pyörätuoliin. Luetelluilla jälleenmyyjillä on mm. seuraavia nokkapyörä malleja: Free Wheel, Adventus, Stricker Lomo, MTC.

Hinta-arvio: mallista riippuen 750–1600 €
(sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvalineavux.fi

Camp Mobility: www.campmobility.fi

Haltija: www.haltija.fi

Movetta: www.movetta.fi

KUVAT: MALIKE

Kolmipyöräiset polkupyörät

KUVA: LAURA VESA

Kolmipyöräisten polkupyörien matala runko helpottaa pyörän päälle nousemista esimerkiksi silloin, kun pyöräilijällä on tasapainovaikeuksia tai liikerajoituksia alaraajoissa. Pyöriä on saatavissa eri kokoisina (12”–26”), joten niistä löytyy sopivan kokoinen väline niin lapselle kuin aikuiselle. Mallista riippuen kolmipyöräisissä polkupyörissä on istuimena satula tai tuolimainen, selkänojallinen istuin.

Pyörissä on kaksi taka- tai etupyörää. Osa malleista on mahdollista varustaa työntöaisalla, jossa on ohjaus ja jarru avustajaa varten. Tämä mahdollistaa turvallisen käytön niille pyöräilijöille, jotka eivät pysty hallitsemaan samanaikaisesti polkemista ja ohjaamista sekä ympäristön havainnointia.

Pyörien ohjaustangon korkeutta ja kallistuskulmaa voidaan säätää, kuten myös satulan korkeutta. Useisiin kolmipyöräisiin polkupyöriin on saatavissa paljon varusteita, joilla voidaan tukea

pyöräilijän ajoasentoa. Näitä ovat esimerkiksi säädettävä lantio- ja selkätuki, turvavyö tai -liivi ja sääri- tai jalkatuet. Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojaalta / jälleenmyyjiltä.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: lantio- ja selkätuki, turvavyö, sääri- ja jalkatuet, sekä osassa malleissa pääntuki.

Hankinta

Hinta-arvio: 2 500–9 000 € (sis. alv 24%)
mallista ja varustelusta riippuen.

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvälineavux.fi

Camp Mobility / EN-Apuvälineet:
www.campmobility.fi ja www.en-apuvälineet.fi

Respecta: www.respecta.fi

Tavarapyörä asiantuntija:
www.tavarapyora-asiantuntija.fi

KUVA: SOLIAN ARKISTO

Nojapyörät

Nojapyörä on yleensä kolmipyöräinen polkupyörä, jota nimensä mukaisesti ajetaan ”nojatuolimaisessa” istuma-asennossa. Kahden rinnakkaisen takapyörän, matalan painopisteen ja tuolimaisen istuimen ansiosta ajokokemus on vakaa ja turvallinen. Pyöriä on saatavana myös rinnakkaisilla etupyörillä. Nojapyörä soveltuu esimerkiksi pyöräilijöille, joilla on tasapainovaikeuksia tai henkilöille, joiden jalkojen tai käsien toimintakyky on hieman alentunut.

Nojapyörän ohjaaminen tapahtuu yleensä istuimen vierestä, reisien kohdalla olevasta ohjaustangosta. Osaan malleista on erikseen tilattavissa ohjaus perinteisellä ohjaustangolla. Teleskooppirunkoiset nojapyörät soveltuvat

KUVA: OSKU KUUTAMO

pituussäädön ansiosta eri mittaisille ajajille. Nojapyöriä on saatavana sekä lapsille, että aikuisille. Pyöriin on mahdollista saada paljon erilaisia lisävarusteita esimerkiksi niskatuki, erilaisia polkimia, jalka- ja säärituet polkimiin ja sähköavustus.

Jotkut nojapyörät ovat itsenäisen käytön lisäksi kytkettävissä lisävarusteena saatavalla vetoaisalla peräpyöräksi, toisen polkupyörän perään. Pyörää voidaan käyttää silloin tandemin sijasta lapsella, jolla on vaikeuksia itsenäisessä ohjaamisessa, näkemisessä, ympäristön havainnoinnissa, ymmärtämisessä tai jarruttamisessa. Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojalta / jälleenmyyjiltä.

KUVA: LAURA VESA

Hankinta

Hinta-arvio: 2 300–9 000 € (sis. alv 24 %) mallista ja varustelusta riippuen.

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvälineavux.fi

Tavarapyörä asiantuntija:

www.tavarapyora-asiantuntija.fi

Peräpyörä Tonicpouss

Tonicpouss-peräpyörä soveltuu lapselle, jolla on vaikeuksia itsenäisessä ohjaamisessa, ympäristön havainnoinnissa, jarruttamisessa tai, jonka lihasvoima ei riitä polkemaan pitkiä matkoja. Pyörässä on satulamallinen istuin, vartalogi ja turvavyö asennon tukemiseen. Peräpyörää voidaan käyttää tandemin sijasta esimerkiksi lapsella, jolla on näkemisen, hahmottamisen tai ymmärtämisen haasteita. Tonicpouss-peräpyörässä on kaksi pyörää rinnakkain, joten se on yksipyöräistä peräpyörää vakaampi malli. Se kytketään vetokoukullaan tavallisen pyörän satulaputkeen. Satulan vartalogin korkeutta ja etäisyyttä satulasta voidaan säätää. Vartalogissa on pituussäädettävä turvavyö. Peräpyö-

rän ohjaustangossa on korkeussäätö, sekä eteen-taakse-kallistuksensäätö. Polkimiin voidaan kiinnittää jalkatuet, jotka pitävät jalat paikallaan polkimissa. Peräpyörän vetoaisa taittuu kuljetuksen ajaksi. Pyörää on neljä kokoa. Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojalta / jälleenmyyjältä.

Hankinta

Hinta-arvio: 2 100–2 300 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvalineavux.fi

KUVA: LAURA VESA

Käsi polkupyörät

KUVA: OSKU KUUTAMO

KUVA: LAURI JAAKKOLA

käsillä poljinkampia yhtä aikaa eteenpäin. Muutamissa maastomalleissa voidaan käsiä käyttää vuorotahtiin. Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojalta / jälleenmyyjältä.

Käsi polkupyörä soveltuu henkilöille, joiden jalkojen toimintakyky on alentunut niin, ettei jaloilla poljettavan polkupyörän polkeminen onnistu.

Käsi polkupyöriä on useita eri malleja, lähes selinmakuulta ajettavasta kilpamallista omaan pyörätuoliin kiinnitettävään malliin. Käsi pyörät voivat olla myös sähköavusteisia, sekä maastokäyttöön tarkoitettuja leveäpyöräisiä versioita. Niissä on aina kolme pyörää ja liikkuminen tapahtuu veivaamalla

Hankinta

Hinta-arvio: 4 100–11 200 € (sis. alv 24 %) mallista ja varustelusta riippuen.

Sähköavusteisen maastomallisen käsi polkupyörän hinta: 8 500 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjät:

Haltija Oy: www.haltija.fi

Talart Oy: www.talart.fi

Kaksipyöräiset tandempyörät

Kaksipyöräinen tandempolkupyörä soveltuu erinomaisesti näkörajoitteisille henkilöille oppaan kanssa ajamiseen tai esimerkiksi lapsille, joilla on neuropsykiatrisia haasteita. Pyörällä ajaminen vaatii molemmilta pyöräilijöiltä hyvää tasapainoa ja vartalonhallintaa. Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojalta / jälleenmyyjältä.

Hankinta

Hinta-arvio: 1500–9 000 € (sis. alv 24 %) mallista ja varustelusta riippuen.

Jälleenmyyjät:

Camp Mobility / EN-Apuvälineet:

www.campmobility.fi ja www.en-apuvälineet.fi

Tavarapyörä asiantuntija:

www.tavarapyora-asiantuntija.fi

Kaksipyöräisiä tandempyöriä kannattaa kysyä myös suurimmista pyöräliikkeistä.

KUVA: JENNI MEHTÄLÄ

Hugbike-tandempyörä

Hugbike-tandempyörä on kaksipyöräinen polkupyörä, jota ajaa kaksi henkilöä. Se soveltuu esimerkiksi autismikirjon henkilöille, sekä näkövammaisille tai kehitysvammaisille henkilöille. Pyörää ohjaava henkilö istuu takana ja edessä istuva on kuljettajan käsien välissä ”halausotteessa”. Molemmat pyöräilijät ohjaavat samasta pitkästä ohjaustangosta kiinni pitäen. Näin takana oleva kuljettaja pystyy koko ajan huomioimaan kyydissä olijan ja näkee hänet. Hugbike soveltuu parhaiten lapsen kanssa ajamiseen, sillä edessä ajavan pyöräilijän on oltava takana ajavaa kuljettajaa pienemmän kokoinen.

Hankinta

Hinta-arvio: 3 500 € (sis. alv 24 %).

Jälleenmyyjä:

Hugbike: www.hugbike.com

Peräkkäin poljettavat kolmipyöräiset tandemit

Kolmipyöräinen peräkkäin poljettava tandem on hyvä vaihtoehto esimerkiksi pyöräilijälle, jolla on tasapainovaikeuksia. Kahden rinnakkaisen takapyörän ansiosta ajokokemus on vakaa ja turvallinen. Pyörä soveltuu käyttäjälle, jolla on vaikeuksia esimerkiksi itsenäisessä ohjaamisessa, ympäristön havainnoinnissa, vaarojen huomioimisessa tai jonka lihasvoima ei riitä polkemaan yksin pitkiä matkoja.

Pyöräiltäessä kuljettaja istuu takimmaisella paikalla, mistä tapahtuu pyörän ohjaaminen ja jarruttaminen. Mallista riippuen pyörät soveltuvat noin 100–120 cm:n pituisesta lapsesta aina aikuiselle saakka. Pyöriä on saatavana eri kokoisina ja niissä on erilaisia säätömahdollisuuksia ja lisävarusteita. Avustettavalle pyöräilijälle on saatavissa esimerkiksi vartalogit, säädettävä turvavyö ja sääri- tai jalkatuet. Pyöräilijän satulaa ja ohjaustankoa voidaan säätää monin eri tavoin. Pyöriin on saatavissa sähkömoottori, joka helpottaa

avustajan polkemista esimerkiksi ylämäessä tai liikkeelle lähdettäessä. Pyörät on mahdollista varustella niin, että etupolkin polkimet voidaan kytkeä joko vapaalle, itsenäiseksi tai pakottavaksi polkemaan kuljettajan polkimien tahtiin. Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojalta / jälleenmyyjiltä.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: sähkömoottori sekä avustettavalle pyöräilijälle vartalogi, turvavyö, jalka- ja säärätuet.

Hankinta

Hinta-arvio: 4 000–12 000 € (sis. alv 24 %) mallista ja varustelusta riippuen.

Jälleenmyyjät:

Lelusetä: www.lelusetä.com

Tavarapyörä asiantuntija:

www.tavarapyora-asiantuntija.fi

KUVA: MALIKE

Rinnakkain poljettavat kolmipyöräiset tandemit

KUVA: LAURA VESA

Rinnakkain poljettavat kolmipyöräiset tandempyörät soveltuvat 150 cm pitkille ja sitä pidemmille pyöräilijöille. Pyöräilijät istuvat omilla tuolimaisilla istuimillaan samassa tasossa vierekkäin, jolloin kommunikointi ja tukea tarvitsevan ajajan asennon seuraaminen onnistuvat. Jatkuva näköyhteys pyöräilijöiden välillä tuo myös turvallisuutta esimerkiksi epileptisen kohtauksen sattuessa. Matala painopiste tekee ajokokemuksesta vakaan ja turvallisen. Kokemuksemme perusteella suosittelemme aikuisille rinnakkain poljettavaa tandemia peräkkäin poljettavan tandemien sijaan.

Avustettavan pyöräilijän polkimien liike on mahdollista säätää itsenäiseksi tai samaan tahtiin avustajan kanssa kulkeväksi. Molemmilla polkijoilla on omat ohjaustangot, mutta ohjaustoiminto on avustajan tangossa. Avustettavalle pyöräilijälle on mallista riippuen saatavissa vartalo- tai

jalkatuet. Pyöriin saa sähkömoottorin, joka helpottaa avustajan polkemista ylämäessä tai liikkeelle lähdettäessä.

Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojaalta / jälleenmyyjiltä.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: sähkömoottori, avustettavalle pyöräilijälle turvavyö, niskatuki, jalka- ja säärivetimet.

Hankinta

Hinta-arvio: 5 700–12 000 € (sis. alv. 24 %) malista ja varustelusta riippuen.

Jälleenmyyjät:

Apuväline Avux: www.apuvalineavux.fi

Camp Mobility / EN-Apuvälineet: www.campmobility.fi ja www.en-apuvälineet.fi

Lelusetä: www.lelusetä.com

Tavarapyörä asiantuntija: www.tavarapyora-asiantuntija.fi

Yhdistelmäpyörät

Yhdistelmäpyörät soveltuvat lapsille ja aikuisille, jotka eivät itse pysty osallistumaan ohjaamiseen tai polkemiseen. Pyörän etuosa on pyörätuolin kaltainen istuin, jossa mallista riippuen, on erilaisia säätöjä esimerkiksi vartalon tukemista varten. Erikokoisia käyttäjiä varten yhdistelmäpyörissä on erilaisia jalkatukien pituuden ja -kulman sekä selkänojan kulman säätömahdollisuuksia. Tukityynyin ja lisävarustein istuin saadaan sopivaksi pienikokoisellekin käyttäjälle. Pyörissä on säädettävät niskatuet ja turvavyöt.

Pyörän sähkömoottori helpottaa avustajan polkemista esimerkiksi ylämäessä tai liikkeelle lähdettäessä. Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojilta / jälleenmyyjiltä.

Tilattavaksi suositeltavat lisävarusteet: turvavyö, haaratuki, pääntuki ja sähkömoottori. Varmista tilattaessa onko pyörän etu- ja takaosan irrottaminen toisistaan vakio-ominaisuus vai onko se tilattava erikseen.

Hankinta

Hinta-arvio: 5 000 € – 12 000 € (sis. alv 24 %) mallista ja varustelusta riippuen.

Jälleenmyyjät:

Camp Mobility / EN-Apuvälineet:

www.campmobility.fi ja www.en-apuvälineet.fi

Lelusetä: www.lelusetä.com

Tavarapyörä asiantuntija:

www.tavarapyora-asiantuntija.fi

KUVA: ANN-BRITT BADE

Pyörätuolinkuljetuspolkupyörät

KUVA: SUSANNA TERO

Pyörätuolinkuljetuspolkupyörä mahdollistaa pyöräilyn myös silloin, kun pyöräilijän siirtyminen pois omasta pyörätuolista ei ole mahdollista esimerkiksi vaikean virheasennon ja suuren tuentarpeen vuoksi. Polkupyörän etuosassa on kiinnitysjärjestelmällä varustettu taso, johon voidaan siirtyä omalla pyörätuolilla. Pyörätuolinkuljetuspolkupyörän sähkömoottori antaa lisävoimaa esimerkiksi pyöräiltäessä ylämäkeen. Pyörä on melko leveä ja vaatii suuren kääntösaateen. Matalan maavaransa vuoksi pyörä soveltuu tasaisille reiteille, lähinnä piha- ja lähipyöräilyyn.

Pyöräkohtaiset tarkemmat ominaisuudet, ohjeet ja hinnat maahantuojilta / jälleenmyyjiltä.

Hankinta

Hinta-arvio: 6 000–10 000 € (sis. alv 24 %) mallista riippuen.

Jälleenmyyjät:

Lelusetä: www.lelusetä.com

Tavarapyörä asiantuntija:
www.tavarapyora-asiantuntija.fi

Muita osallistumista edistäviä apu- ja toimintavälineitä

Lisäksi markkinoilla on paljon muita erilaisia liikuntaan, urheiluun ja vapaa-ajan toimintoihin osallistumiseen soveltuvia apuvälineitä.

Lisää tietoa välineistä verkkosivuilla:

Malike: www.malike.fi > Kokeile toimintavälineitä

Välineet.fi: www.valineet.fi

Laskettelukelkka

KUVA: VILLE MURANEN

Kolmipyöräinen tandem

KUVA: LAURA VESA

Heittotuoli

KUVA: LAURI JAAKKOLA

Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutukset

Malikkeen kaksipäiväinen Ulos talosta, pois pihasta -toimintavälinekoulutus tarjoaa tietoa ja ratkaisuja vaikeasti vammaisten lasten ja aikuisten osallistumisen mahdollistamiseen. Koulutuksen lähtökohtana on vaikeasti vammaisten ihmisten osallistumisen, toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen.

Koulutus on suunnattu vaikeasti vammaisten henkilöiden lähi-ihmisille ja eri alojen ammattilaisille. Se tarjoaa ratkaisuja osallistumiseen ihmisille, jotka tarvitsevat toimintavälineen ja toisen ihmisen apua voidakseen osallistua ja liikkua.

Koulutuksen tavoitteet:

- **Ymmärrät** toimintavälineiden tarjoamat mahdollisuudet vaikeasti vammaisten ihmisten osallistumiseen ja toimijuuteen.
- **Tiedät**, minkälaisia toimintavälineitä on saatavilla.
- **Osaat** käyttää ja soveltaa toimintavälineitä.
- **Tiedät** toimintavälineiden hankintakanavista, saatavuudesta ja kokeilumahdollisuuksista.
- **Tutustut** apuvälineisiin liittyvään lainsäädäntöön ja oikeuksiin.

Ensimmäisenä päivänä perehdymme apuvälinelainsäädäntöön tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta sekä tutustumme toimintavälineisiin ja teemme käytännön harjoituksia.

Koulutuksen toisena päivänä saamme retkeillen kokemusta toimintavälineiden käytöstä. Vaikeasti vammaiset retkeläiset toimivat kokemusasiantuntijoina. Oikeanlainen toimintaväline mahdollistaa liikkumisen ja osallistumisen kaikille.

Koulutuksia järjestetään talvisin, keväisin ja syksyisin Tampereella. Koulutukseen osallistumisen jälkeen on mahdollista lähteä organisoimaan vastaava alueellinen koulutus omalle paikkakunnalle.

Tervetuloa mukaan!

Koulutusten tarkemmat ajankohdat näet Malikkeen verkkosivuilta www.malike.fi > Malikkeen tapahtumat

Lisätiedot:

Tanja Tauria

s-posti: tanja.tauria@tukiliitto.fi

puh. 050 3764 980

KUVA: TANJA TAURIA

” Aluksi liikuntatunneilla

Aapo oli mukana esimerkiksi niin,
että kun muut pelasivat koripalloa,
hän heitteli avustajan kanssa
salin nurkassa koreja.

Se ei ollut oikeaa osallisuutta,
Henna-äiti toteaa.

Onneksi nyt kun Aapolla on apunaan
toimintavälineitä ja avustaja,
hän kuuluu aidosti samaan porukkaan
muiden kanssa.”

Ohjausta ja neuvontaa

Jos kaipaa lisää tietoa välineiden käyttökokemuksista, niin ota rohkeasti yhteyttä!

Kehitysvammaisten Tukiliitto ry /
Malike-toiminta
malike@tukiliitto.fi
Puh. 040 4839 327

Suomen Paralympiakomitea /
SOLIA-toiminta
jukka.parviainen@paralympia.fi
Puh. 045 677 0516